


PERSBERICHT

9 oktober 2019

Rekenhof publiceert Boek 2019 over de Sociale Zekerheid



Het Rekenhof heeft zijn Boek 2019 over de Sociale Zekerheid voorgelegd aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het onderzoekt daarin de budgettaire en financiële toestand van de sociale zekerheid in 2018 (deel I) en rapporteert over een aantal onderzoeken naar het financieel beheer van de instellingen van de sociale zekerheid en naar andere thema's van de sociale zekerheid (delen II-IV).

Deel I Budgettaire en financiële toestand 2018

In 2018 sloot de sociale zekerheid het begrotingsjaar af met een voorlopig saldo van -15,7 miljoen euro.

De ontvangsten bedroegen 98.519,3 miljoen euro (+2,18 % tegenover 2017). Die stijging is onder andere het gevolg van de impact van de indexering van de lonen op de bijdragen van de RSZ-Globaal Beheer en het stelsel van de overheidspensioenen en van de toename van het aantal als werknemer tewerkgestelde personen.

De uitgaven bedroegen in 2018 98.535 miljoen euro uit (+3,20 % tegenover 2017). Het grootste deel daarvan (89,51 %) werd besteed aan prestaties aan de sociaalverzekerden, die stegen met 3,44 %.

De pensioenuitgaven stegen met 4,11 % door de toename van het aantal pensioengerechtigden en van het gemiddelde uitgekeerde pensioenbedrag. De werkloosheidsuitgaven daalden met 7 %, vooral door de daling van het aantal uitkeringsgerechtigde werklozen en rechthebbenden in de stelsels van de werkloosheid met bedrijfstoeslag, de loopbaanonderbreking en het tijdskrediet. De uitgaven voor arbeidsongeschiktheid stegen met 7,09 %, vooral doordat het aantal vergoede uitkeringsdagen toenam.

Verder toetst het Rekenhof de uitvoering van de begroting van de verschillende stelsels van de sociale zekerheid aan de ramingen van de aangepaste begroting 2018. Ook wordt de uitvoering van de maatregelen toegelicht die de regering bij de opmaak van de initiële en de aangepaste begroting heeft genomen om de uitgaven te beperken en bijkomende ontvangsten te realiseren. Die maatregelen moesten 636,5 miljoen euro opbrengen; de gekende weerslag bedraagt momenteel echter 147,3 miljoen euro. Ook een aantal

regeringsmaatregelen die zorgen voor minder ontvangsten of meer uitgaven, worden toegelicht. Wat de strijd tegen de sociale fraude betreft, stelt het Rekenhof vast dat de methode om het rendement van de maatregelen te monitoren, het niet mogelijk maakt de weerslag per maatregel te berekenen.

Deel II Financieel Beheer en rekeningen van de OISZ

Overlegging van de rekeningen

Om zijn controleopdracht en zijn informatieopdracht ten aanzien van het parlement naar behoren te kunnen uitoefenen, moet het Rekenhof tijdig kunnen beschikken over de rekeningen van de openbare instellingen van de sociale zekerheid (OISZ). Het stelt vast dat de wettelijke en reglementaire termijnen voor het toezenden van deze rekeningen nog steeds onvoldoende worden nageleefd. De laattijdige afsluiting van die rekeningen verhindert een mogelijke consolidatie van de verrichtingen van de sociale zekerheid in de rekeningen van de Staat.

OISZ: Opvolging van de interne-auditfunctie

In 2018 legde het Gemeenschappelijk Auditcomité (GAC) voor de OISZ in zijn werkzaamheden de klemtoon op de methodologische ondersteuning van die interne-auditdiensten van de OISZ. Die werkten via het Platina-netwerk een gezamenlijke methode uit om auditplannen op te stellen en uitgevoerde audits op te volgen. De methode werd vervolgens aangepast aan aanbevelingen van het GAC en door het GAC goedgekeurd. Met de steun van het GAC willen de interne-auditdiensten in 2019 onder meer die gemeenschappelijke methodologische leidraad en de kwaliteitsbewaking verder uitbouwen.

OISZ: relatie met Smals vzw en rapportering over de verrichtingen

In 2018 gaven de openbare instellingen voor sociale zekerheid (OISZ) 197,2 miljoen euro uit aan informaticatoepassingen van Smals vzw. Een deel van die uitgaven gebeurt in de vorm van voorschotten, waarmee Smals vzw onder andere voorzieningen aanlegt.

Het Rekenhof heeft onderzocht of de OISZ in hun boekhouding en de bijlage bij de jaarrekening volledige en juiste informatie geven over de verrichtingen met Smals vzw. Het beveelt aan de bijlage bij de jaarrekening uit te breiden tot andere vormen van financiering dan de voorschotten en de voorzieningen. Ook vraagt het dat structurele maatregelen worden genomen om de overdracht van voorschotten en het aanleggen van voorzieningen door Smals te beperken.

RIZIV: beheer van de internationale overeenkomsten

Het Rekenhof heeft onderzocht hoe het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) de opbrengsten en kosten voor de geneeskundige verzorging in het kader van de internationale overeenkomsten beheert en in de boekhouding verwerkt. Het stelt vast dat de rekeningen van het RIZIV geen getrouw beeld geven van de vorderingen op en de schulden aan de buitenlandse organen en dat de vorderingen en

schulden op de balans zijn overgewaardeerd. Het beveelt het RIZIV aan zijn boekingswijze aan te passen. Ook beveelt het de dienst Internationale Relaties van het RIZIV aan zijn procedurebeschrijving aan te passen aan de huidige werking binnen die dienst.

Deel III Andere thema's van de sociale zekerheid

Famifed: voorbereiding van de splitsing

Doordat de zesde staatshervorming de gezinsbijslagen aan de deeltentiteiten heeft overgedragen, wordt Famifed, het federale agentschap dat de gezinsbijslagen uitbetaalde, gesplitst. Het Rekenhof onderzocht welke maatregelen Famifed heeft genomen om op basis van het koninklijk besluit tot organisatie van de overdracht van de goederen, rechten en plichten aan de deeltentiteiten, die splitsing administratief-boekhoudkundig te verwerken. Het onderzocht ook wat de impact is van de splitsing op een aantal financiële stromen.

Het Rekenhof stelt vast dat de internebeheersingsmaatregelen van die processen kunnen worden verbeterd en dat de omzetting van het koninklijk besluit nog verder boekhoudkundig moet worden opgevolgd. Famifed heeft methodes uitgewerkt om de overdrachten in de rekeningen 2018 en 2019 te boeken. Het Rekenhof beveelt aan deze verrichtingen goed te documenteren.

Voor de roerende goederen moet Famifed een afstemming maken tussen de boekhouding en de fysieke inventarissen, de activa die zijn overgedragen aan de werknemers en de buitengebruikstellingen. Het bedrag van de compensatieregeling voor het onroerend goed bestemd voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie kon niet worden onderbouwd en is gebaseerd op een politiek akkoord.

Een nieuw opgerichte vzw, Orint, is belast met de vereffening van Famifed. De kosten van de vereffening worden verdeeld onder de vier deeltentiteiten op basis van het aantal kinderen van 0 tot 18 jaar.

Famifed en Orint vzw: werking na de overname van de gezinsbijslag door de deeltentiteiten

Door de zesde staatshervorming nemen de deeltentiteiten het beheer en de betaling van de gezinsbijslagen over van Famifed, dat gesplitst en vereffend wordt. Een nieuw opgerichte vereniging zonder winstoogmerk moet die vereffening begeleiden: het Interregionaal Orgaan voor de Kinderbijslag (Orint).

Het Rekenhof stelt vast dat de splitsing en vereffening gepaard gaan met onvoldoende functiescheidingen en afbakeningen van verantwoordelijkheden.

Orint werd laattijdig opgericht. De statuten bevatten een aantal onduidelijkheden. De boekhouding is nog niet opgestart en de vzw heeft geen bankrekening om de financiële transacties met de deeltentiteiten in hoofde van zijn maatschappelijk doel af te wikkelen.

FPD: beheer van de wijzigingen van de pensioenregelgeving

Het Rekenhof heeft onderzocht hoe de FPD het wetgevingsproces en de uitvoering beheert van de hervorming van de eenheid van loopbaan en van de wet betreffende de harmonisering van het in aanmerking nemen van studieperioden voor de berekening van het pensioen. Ook controleerde het Rekenhof de uitvoering van die laatste wet.

Het Rekenhof stelde vast dat een datum van inwerkingtreding die te kort volgt op de goedkeuring van een wijziging in de regelgeving, leidt tot:

- uitstel van moderniseringsprojecten om het beheer van de FPD te verbeteren;
- bijkomende kosten voor de invoering van de wijziging;
- vertraging bij het onderzoek van de dossiers die binnen het toepassingsdomein van die wijziging vallen.

Daarom beveelt het Rekenhof aan meer gebruik te maken van de bestuursovereenkomst om de hervormingen te plannen en realistische data van inwerkingtreding vast te leggen.

De FPD gebruikt een geschikte methodologie en aangepaste tools voor het projectbeheer. De risico's worden echter onvoldoende nauwkeurig opgevolgd en er wordt te weinig over gecommuniceerd. Bovendien is niet geweten hoeveel de projecten kosten, aangezien alleen de werkdagen van de informatici worden geregistreerd.

Tot slot wijst het Rekenhof erop dat de FPD verschillende procedures en tools gebruikt voor zijn werkzaamheden naargelang van het stelsel (werknemers of ambtenaren) en naargelang van het taalstelsel.

De minister van Pensioenen gaat niet akkoord met de aanbevelingen.

Deel IV Opgvolging van aanbevelingen 2017-2018

In dit deel brengt het Rekenhof verslag uit over het gevolg dat werd gegeven aan aanbevelingen die het in zijn Boeken 2017-2018 over de Sociale Zekerheid had geformuleerd.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het *Boek 2019 over de Sociale Zekerheid* werd aan het federale parlement bezorgd. Het is samen met de samenvatting en dit persbericht terug te vinden op www.rekenhof.be. De vorige Boeken (2010 tot 2018) zijn eveneens beschikbaar op de website.